

Jambalaia

Albert Forns

Jambalaia

EDITORIAL ANAGRAMA
BARCELONA

Amb el suport de

Il·lustració: foto © Martin Parr/Magnum Photos

Primera edició: març 2016

Disseny de la col·lecció: Ggómez i Estudio A

© Albert Forns, 2016

© EDITORIAL ANAGRAMA, S. A., 2016

Pedró de la Creu, 58

08034 Barcelona

ISBN: 978-84-339-1532-0

Depósito Legal: B. 2437-2016

Printed in Spain

Reinbook Impres, sl, passeig Sanllehy, 23

08213 Polinyà

El dia 18 de gener de 2016, un jurat compost per Mita Casacuberta, Guillem Gisbert, Imma Monsó, Sergi Pàmies, Isabel Obiols i l'editor Jordi Herralde va atorgar el 1r Premi Llibres Anagrama de Novel·la a *Jambalaia*, d'Albert Forns.

Va resultar-ne finalista *Joyce i les gallines*, d'Anna Ballbona.

A l'acqua alta

L'avió és un autocar de l'IMSERSO en versió turistes nord-americans. Ells amb armilles de safari i bermudes mil butxaques, lamentant interiorment que no els deixessin embarcar el rifle de mira telescòpica; elles amb bruses queques de Macy's i pentinats Barbara Bush. Han esmorzat al bufet lliure del Majestic, aliens a les mirades que despertaven les sandàlies amb mitjons, i els taxis els han deixat a l'aeroport amb un carregament impossible de maletes. N'hi ha dotzenes, són els Charlies i les Nancys, americans entrats en la maduresa, self-made men de l'Amèrica profunda que han acceptat a contracor el viatge a Europa per fer callar la dona. Després de Londres, París i Roma, Barcelona és el final de quatre setmanes de voltar per la vella Europa, quatre setmanes de fer cua a monuments, de retratar-se allà on cal retratar-se i de badallar davant dels quadres que s'han de veure als museus de tot arreu. Ella torna decebuda, pensava que el seu francès de l'institut li serviria però no l'han entesa enlloc; ell torna content, després d'un mes d'aquest bàrbar vinga a fotre cops de peu a la pilota, serà a casa a temps pel Midsummer Classic de beisbol.

Ja dins de la cabina, l'exèrcit d'hostesses dissol els grups de senyores que parrupen, mentre a les pantalles comença el videoclip amb les instruccions de seguretat. Acostumat a la narració somnolenta de les companyies europees, aquí tot són actors amb somriures exagerats que interpreten coreografies raperes amb els cinturons de seguretat a la mà, Jay-Z agafa l'avió, Hollywood conquereix l'aviació. Estic més tranquil, ja sé col·locar-me la mascareta: en cas que l'avió pateixi una fallada multiorgànica i acabem tots convertits en plàncton, podré continuar respirant amb normalitat.

M'arrepapo a la butaca 43E, no hi ha ningú a la 43F i projecto amb lascívia un viatge sense ningú al costat, on pugui escarxofar-me entre els dos seients i construir-me un business class improvisat. Gaudeixo especulant quina beguda agafaré quan passin amb el carro. Vi negre? Vi blanc? Cervesa? Fins i tot planejo dir «i deixi una altra ampolla de vi negre per la meva senyora, que ara mateix ha anat al lavabo», però tot queda en un no-res quan veig una grassoneta atabalada que s'acosta cap aquí. Es presenta, es disculpa per la bossa de mà grossa com un burro que porta, em diu que viu a Nova York, que treballa en no-sé-què de l'ONU, fins i tot em fa preguntes, però al cap d'un parell de minuts s'adona que només responc amb ahà i aconseguixo que em deixi en pau. La mala educació és un llenguatge internacional, la indiferència és el nou esperanto. Obre el bolso Mary Poppins i en surten dos necesers i un paraigua abans no treu un llibre. Òbviament no puc evitar xafardejar: *Grain Brain: The Surprising Truth about Wheat, Carbs, and Sugar. Your Brain's Silent Killers* (Little, Brown, 2013; *Cervell de gra: la sorprenent veritat sobre el blat, el sucre i els carbohidrats, els assassins silenciosos del teu cervell*). Ara em sap greu haver-me comportat com

un idiota amb ella, podríem haver conversat tot el viatge, això dels sucres i els tòxics en la dieta és el meu tema, fa anys que m'obsessiona.

Comencem a córrer per la pista i a les pantalles arrenca *El Gran Gatsby* de Baz Luhrmann, però jo passo de més coreografies i cançons i em poso amb *El cas d'en Barney Panofsky* (Quaderns Crema, 2013). Me l'ha recomanat l'Emma, diu que el protagonista li recorda a mi. El text és una espècie de testament signat per un vell alcohòlic, podrit de diners fets produint sèries de televisió infumables, i tot plegat és una llarguíííissima carta d'amor a la seva tercera muller, la Miriam, la dona de la seva vida. Ell no pot entendre com redimonis és que va marxar. I en Barney l'enyora durant pàgines i pàgines, perquè va fotre el camp després d'haver tingut tres fills junts, d'haver-los criat i d'haver estat una parella amb ganxo, d'haver estat els reis del ball. Però tot això s'ha acabat, ella n'ha triat un de més jove, un professor avorrit que, tot i no tenir la gràcia que tenia ell, la fa contenta i no li dona maldecaps. I en Barney vinga a beure i a plorar, i vinga a recordar-la i vinga a marranejar. Tot just l'he començada fa una estona, i potser està malament que ho digui jo mateix, però en Barney em sembla un paio sensacional.

El primer servei de càtering l'han despatxat minuts després d'enlairar-nos, un snack hipercalòric de pastisseria industrial –que tant jo com la Grain Brain hem declinat– i la possibilitat de prendre una beguda. Ella ha fet un te, jo una ampolleta de vi negre. De seguida m'ha dedicat una mirada reprovadora, «l'alcohol té sucres, insensat!», i de fet he estat a punt de contestar-li «però té molts beneficis cardiovasculars», quan he pensat que era millor mantenir la mímica silenciosa, millor mantenir l'encant. La Grain Brain ha deixat el llibre de banda i es mira embada-

lida el Leonardo DiCaprio, i jo em fixo en els hostessos i les hostesses mentre degusto el Sangre de Toro. Ells són petits George Constanza hispans, suposo que per atendre els passatgers que només parlen espanyol, i elles fan pinta de mammys angleses a qui la filla acaba de fer iaies parint amb setze anys. M'encanta que siguin tots tan normals, homes lletjos i dones grosses contra la dictadura de les minifaldilles i les sabates de talons.

A les pantalles, el Gatsby s'acosta al final. Ara he recordat que la mansió del protagonista, aquella Babilònia de la pela llarga i la calça curta, està situada a Long Island. Potser encara existeix i la puc visitar. Continuo amb les misèries d'en Barney, ara acaba de deixar anar una sonata de pets al bar d'un hotel, aprofitant que la conquesta d'avui s'està retocant el maquillatge al bany: després sabrà que és de pagament i que si no amolla no hi ha servei. Quan aixeco la vista veig que la tripulació ens reparteix una espècie de postesmorzar o predinar, un interàpat en forma de pizzeta fumejant, que d'entrada feia venir salivera però que ha resultat tenir aquell gust de cartró-blat patentat per Eismann que tenen totes les pizzes congelades de l'Europa occidental. La rego amb una segona ampolleta de Sangre de Toro.

Entre les batalletes d'en Barney, plenes de borratxeres incontinentes i converses senils, hi ha la tírria constant que sent pels francòfons del Canadà. Tota l'estona malparla dels independentistes quebequesos, i penso que tindria gràcia una novel·la així ambientada a Catalunya, la història d'un personatge entranyable que constantment renegués de la catalanor. Ja m'imagino l'escàndol entre les tietes convergents. M'engresco amb la idea i ja esbosso una trama d'amor enmig d'una espiral infinita de referèndums i manifestacions, fins que un sorollet estrany em distreu

del fabular. Ve del seient del darrere, sona a xarrupeig de saliva, a melodia de gargalls. Em giro, és un avi que clapa i fa sorolls amb la boca: a cada expiració està a punt de perdre la dentadura i a cada inspiració la pesca en un adagio endormiscat.

Amb la tercera dosi de vinassa m'adono de dues coses: *a)* a l'espai exterior l'alcohol puja més ràpidament, per un principi de la termodinàmica atmosfèrica que no sabia explicar-vos ara mateix, i *b)* els vols transoceànics cada vegada s'assemblen més a les granges de pollastres: has de sobreviure embotit en la teva gàbia de vuitanta centímetres quadrats i deixar que et vagin encebant a còpia de blats transgènics i carbohidrats amb l'aparença d'innocents snacks. Penso que som majoria, penso que podríem revoltar-nos: *we are the 99%*, volem més espai, volem vins més bons, volem salmó fumat Shetland i tallar el coll als de primera. Però no dic res, sóc un covard, segur que a Auschwitz hauria dit sí a tot i acatat la tirania, no com l'Emma, el meu bombonet, que hauria acabat penjada perquè sempre es revolta contra les injustícies. Ens han ofert pollastre per dinar, o per sopar, o pel coi d'àpat que toqui ara, precisament pollastre, i endut per la mala consciència i el remordiment he triat l'opció vegetariana, pasta amb bròquil, també precongela. «Entre el vi, la pizza i la pasta, els carbohidrats et faran explotar el cap», la Grain Brain no diu res però se li entén tot. Ella ha fet anar de corcoll les hostesses perquè diu que vol amanida sí o sí, diu que és un dret nutricional emparat pels estatuts de l'aerolínia. Unes hores més tard, quan per la pantalla ja sembla que estem a punt de treure el nas a Long Island, demano una última transfusió, que el George Constanza em serveix amb cara de ja t'ho faràs, i em dispo a encarar les pàgines finals del Panofsky. És una equació que

m'encanta: un viatge transoceànic = un llibre llegit. Haig de viatjar més.

Pobre Barney, pobre Barney, fa anys que la dona l'ha deixat però ell no pot deixar de pensar-hi. Fins i tot sintonitza el programa de ràdio d'ella, que ha tornat a l'ofici que feia de jove, abans que ell no la retirés a cuidar els fills, i plora i s'emborratxa i rondina i de vegades li envia cartes amb noms falsos que ella llegeix en antena, cartes fent-se passar per oients abandonats per les seves dones que escriuen a la Miriam demanant-li consell. Estava convençut que al final la recuperaria, pensava que hi hauria un final feliç ple de sexe a la tercera edat, però falten vint pàgines i ho veig magre, tot sembla indicar el desenllaç més fatal de tots: morir enyorat i en solitud. És ben fotut que et deixin, vull dir que és llei de vida i avui per tu demà per mi, i ja sé que hem de viure feliços i que no té sentit estar amb algú si no hi ha amor, però què vols, morir enyorat és una puta merda. Potser és l'alcohol, que m'ha estovat, però no hi ha dret, aquest llibre mereixia un final feliç, no hi ha justícia en aquest món i de cop la frase de l'Emma em torna al cap, «el protagonista em recorda a tu», no puc deixar de pensar-ho, i la idea m'aterreix. Segur que sí, seré com en Barney, un vell amargat que plora i recorda el seu bombonet desaparegut, i de sobte veig que estic fent els mateixos brams que hem fet avui, fa unes hores, a l'aeroport: tot anava bé i semblàvem dos adults capaços d'acomodar-se sense fer el numeret, fins que la cosa ha deixat d'anar bé i ens hem comportat com dos adolescents, Romeo i Julieta Redux, i vinga kleenex i vinga mocs amunt allà al mig de la cua, tothom veient-nos, el numeret sencer. No m'agrada plorar en públic, la gent que plora en públic no té cap mena d'elegància ni de bon gust ni respecte pels altres, però sóc en Barney i no vull ser

en Barney, «noooo vuuuull seeeer en Baaaarneeey», sangloto i gemego mentre el vell desdentegat de darrere s'ha despertat i em colpeja el seient. Em disculpo, m'eixugo la plorera i demano més vi. La Grain Brain fa senyals al Constanza que no me'n porti més, i jo ho veig i li dic que qui s'ha pensat que és, la meva tutora legal? No vull ser en Barney, que no ho entens? No vull perdre la dona de la meva vida, vull fer-me gran amb ella i tenir fills amb ella i envellir al seu costat, aguantar-nos els pets mútuament, perquè el dia que li deixin de fer gràcia els teus pets, malament rai, i la Grain Brain em mira amb cara d'emporteu-vos-el o injecteu-li un calmant, i jo faig un últim intent per explicar-li a ella i a l'hispa que només demano una cosa molt senzilla. «Aigua?», diu la Grain Brain amb sarcasme. Tros de bruixa, només vull que el nostre amor sigui de pel·lícula, que siguem el DiCaprio però no al *Gatsby* sinó a *Titanic*, «my heaaaart will go oooooon», i l'hispa em diu que no canti, que hi ha gent que dorm i que si continuo fotent escàndol em desembarcarà la policia. No vull ser en Barney! No vull ser en Barney!, i pico contra la safata inclinable i em cau el got de vi a terra mentre l'hispa marxa a buscar ajuda. Per l'amor de déu, no passa res, senyor copilot, tranquil·litzin-se tots, que això no és un escàndol ni un segrest aeri, només que no vull ser un vell amargat vivint del passat, no vull una vellesa cínica, no vull ser un corcó, vull que siguem uns avis amb sentit de l'humor, d'aquests que amb setanta anys adoren la Viagra i encara es fan petons. Per què li ha marxat la dona, a en Barney, si és un tio collonut? Una mica tossut, això sí, i una mica alcohòlic, d'acord, però on trobaràs un tio com ell? Per què ha marxat? Potser perquè no es pot aguantar tot? Potser perquè ja n'havia tingut prou? I si marxa, la meva Emma?

Aquesta idea em destrossa, però ja no crido, ara només ploro, i la Grain Brain ha marxat amb la tripulació, veig que fan un concili allà a la cabina i decideixen que sigui a primera classe, tots els burros tenen sort. No puc parar de plorar, estic més ample, però i què? Aquí al costat hi hauria d'haver la meva Emma, què dimonis foto en un avió cap a Amèrica en lloc d'estar al seu costat? I en aquest moment em deu baixar un devessall de llàgrimes galtes avall, llagrimots de borratxo, segur, perquè la mammy hostessa que lidera la segona missió de pau s'ha ajupit a consolar-me i m'hi he llançat, m'he amorrat contra aquell tou de carn a plorar i li he plorat al pit, aquell pit de marassa que, ara ho entenc tot, està triat en un càsting, les millors especialistes a atendre ploreres d'enyor al mig de l'Atlàntic.

La resta del viatge no hauria estat gaire complicada si no hagués estat per la maleta traslladacàdavers que m'he entestat a portar, plena dels llibres que no em poden faltar mai. Per arribar al metro el viacrucis ja ha estat gran, però una vegada a Penn Station, on havia d'agafar el tren, les escales mecàniques no funcionaven i en aixecar el mort els pantalons han dit prou. Ha estat molt ràpid, qüestió d'un segon: he sentit l'estrip fatal i abans que el meu cervell fos capaç de processar-ho, ja notava un estrany corrent d'aire a l'altura de les cuixes que confirmava les meves pitjors sospites. Un set del cul a mitja cama. M'he arrossegat fins als lavabos com he pogut, davant les 600.000 persones que diàriament passen per l'estació de ferrocarrils més utilitzada dels Estats Units, ensenyant els calçotets als mil passatgers que cada minut trepitgen Penn Station, i allà he obert la maleta, m'he canviat els pantalons i l'he tornada a tancar saltant-hi a sobre amb la fúria d'un neandertal.

Tot plegat m'ha fet arribar justíssim a l'andana, tement perquè el tren fos ple i hagués d'anar dret, però no. Estranyament, les files de la dreta del vagó sí que van embotides, però a les de l'esquerra no hi ha ni una ànima asseguda, així que m'escarxofo bé i deixo les bosses als seients de davant, ocupant quatre llocs. Temo que hi hagi alguna mena de segregació per seients, que els de la dreta siguin els de classe turista i els de l'esquerra estiguin reservats a viatgers especials, però què va, quan el tren arrenca i sortim a la superfície ho entenc tot: durant les dues hores de trajecte fins al final de Long Island, les meravelloses vistes a les platges atlàntiques seran a la dreta, mentre que a l'esquerra només hi podré veure un talús de formigó. Acostumat als rodalies de capvespre, plens de treballadors, m'ha sorprès que aquest tren sigui una festa contínua. El vagó és ple de joves fotent merder, saltant sobre els seients, cantant himnes alcohòlics i flirtejant mútuament. I bevent, pensava que el botellón era una pràctica peninsular, però ja veig que és com la «Macarena», patrimoni universal. M'ha recordat l'ambient d'aquell rodalia de mitjanit cap a Sant Celoni de principis de 2000, el trajecte més perillós de la història. Semblava un tren que transportés presos de màxima seguretat, però en realitat portava canalla al Pont Aeri. Baralles a ganivetades, comes etílics i canalleta fotent-se ratlles al mig del vagó... Aquests d'avui van amb roba surfera, barrets fedora i barbes de Matusalem, però es comporten igual que aquell bestiar.

Pensava que el ramat hipster baixaria als Hamptons, però veig que m'acompanyaran fins a Montauk. Ens aturem una estona, una forta tempesta ha fet caure arbres a la via. Es queixen, foten unes quantes coces al vidre, però tret d'això, res, continuen cridant i bevent. Al final ens hem endarrerit una hora bona, però hi havia wifi al com-

boi i l'estona se m'ha fet passable, enviant-li missatgets a l'Emma. «El viatge bé?», em pregunta. «Ui sí, tot molt tranquil.» Quan el sol ja es pon arribem a l'estació, final de línia. «Benvinguts a la fi del món», diu el maquinista per megafonia, «Montauk, final de trajecte.» L'andana és mig buida, la hipsterada ja ha marxat i jo m'endarrereixo traginant el sarcòfag. Hi ha un escampall d'adhesius grocs per tota l'estació, «Respecteu Montauk», que la canalla s'ha dedicat a arrencar. A fora, el taxi encara m'espera tot i el retard. Un grup de surfistes me l'intenta fotre, però per sort el tio és íntegre, «tenia instruccions estrictes i un sikh sempre compleix la seva paraula», em diu. Es mereixeria una propina, però només tinc bitllets grans i decideixo fer-me l'europeu. Això sí, aprofito la seva amabilitat per fer-li pujar el mort al maleter, que segur que els seus pantalons no són tan cars com els meus.

Quan per fi arribo a la granja, m'esperen a les fosques: se n'ha anat la llum per la tempesta i s'hi veuen amb espelmes. Primer he pensat que era una performance per impressionar-me, algun tipus de ritual orgiàstic, alguna cosa del tipus «treu-te la roba i canta "Like a Virgin"!», però no, em deixen sopant tot sol, acabant-me quatre refetons mentre ells surten a fora a beure. Després m'hi apunto, em posen una copa a les mans i em comencen a interrogar, que si Barcelona, que si el Messi, que si sé fer paella i ballar flamenc. Traient l'esma d'on puc els dic que sóc català, *not spanish*, que res de flamenc, que nosaltres sardanes, però crec que no m'han entès gaire. El vi és bo —de l'Argentina, em sembla—, però no m'aguanto, així que els dic que estic KO pel jet lag, que el meu rellotge intern ja marca les sis de la matinada. Una noia asiàtica m'assenyala quina habitació haig d'ocupar mentre que els altres m'ha semblat entendre que aniran a fer surf.